

Medicine on Pesach

In honor of Rabbi Marc Sultan

Week 104

Topic

Medicine on Pesach

TOPIC DISCUSSION

Can one have or take medicine that is not kosher for Passover?

How about toothpaste, perfumes, and makeup?

Is there a difference between having hamess and consuming it?

מסכת פסחים פרק שני כל שעה
א כל שעה שמותר לאכול, מאכיל לבהמה לחיה ולעופות, ומוכרו לנכרי, ומותר בהנאתו. עבר זמנו, אסור בהנאתו, ולא יסיק בו תנור וכירים.

For the **entire time that it is permitted to eat** leavened bread, **one** may also **feed it to his domesticated animals, to non-domesticated animals, and to birds; and one may sell it to a gentile; and it is permitted to derive benefit from it.**

גמרא פסחים דף כא
ומותר בהנאה. פשיטא! לא צריכא שחרכו קודם זמנו. וקא משמע לן פדרבא, דאמר רבא: שחרכו קודם זמנו — מותר בהנאה אפילו לאחר זמנו.

It was stated in the mishna that as long as leavened bread may be eaten, **it is permitted to derive benefit** from it. The Gemara asks: Isn't that **obvious**? The Gemara answers: **No, it is necessary to teach this** in a case **where one charred** the leavened bread with fire **before its time**, i.e., before it became prohibited, rendering it inedible. **And it teaches us** that the *halakha* **is in accordance with** the opinion of [Rava](#). **As Rava said:** If one **charred** leavened bread **before its time, it is permitted to derive benefit from it even after its time**, since it no longer has the legal status of leavened bread.

וכגון שנפסל מלאכול לכלב, דבענין אחר לא הוי שרי ...

Clarification: The Gemara is speaking where the Chametz became unfit for canine consumption. Otherwise, it would not be permitted

דומיא דפת שעטיפשה בפ"ק (דף טו:).

Precedent: Like the case of bread that turned moldy (in the first Perek, Daf 15:).

3. רא"ש

[דף כא ע"ב] **ומותר** בהנאמו פשיטא לא לריכא
 שחרכו קודם זמנו וכדרכא דאמר רבא חרכו קודם זמנו
 מותר בהנאמו אף לאחר זמנו (א). וכגון שנפסל
 מלאכול לכלב דומיא דפת שעיששה. יש שרואים לומר
 לאו דוקא הנאה דהוא הדין נמי אכילה דעפרא
 בעלמא הוא. ולא מקתבר דאע"פ דבטלה דעת האוכל אצל כל אדם מ"מ כיון
 דאיהו קאכיל ליה אסור. וכ"כ הרב הברצלוני ז"ל וז"ל (ה) והנ"מ דמותר בהנאה
 לאחר זמנו אצל באכילה לא (ג) ומהאי טעמא נמי אסור כותח הצבלי כגון אכיל ליה

מהרי"ת:

הגה"ה מכת"י
 (ג) אצל אדם לא פרכי אלא לאחר זמנו
 אסור דלא חשיב אסור מהרי"ת:

The Rosh writes some opinions say not only can you benefit from it you can also eat it. However, the Rosh himself holds you cannot eat it, because by eating it you are giving it importance and it becomes hamess again.

4. תרומת הדשן

סימן קכט

שאלה: דיו שהוא מבושל בשכר שעורים ובסממני
 הריו כגון מחנית עפצים ויטראו"ל שאנו קורין
 גליצ"ן שטיי"ן, שרי לכתוב בו בפסח או לאו.

תשובה: יראה דשרי לכתוב בו, וראה מהא דגרסונ
 פ' כל שעה (פסחים כא, ב) וכדרכא. דאמר
 רבא חרכו קודם זמנו מותר בהנאה לאחר זמנו, וכתב
 אשירי: והוא שנפסל מלאכול לכלב כגון פת שעיששה.
 ויש שרוצים לומר דאפילו באכילה שרי דעפרא בעלמא
 הוא, ולא מסתברא אע"פ דבטלה דעת האוכלו אצל כל
 אדם, מ"מ כיון דאיהו קאכיל ליה אסור, וכ"כ הרב
 הברצלוני ז"ל וק"ל, ע"כ. וכעין זה כתב הרמב"ם רב
 שנחערב בו חמץ אע"פ שאינו מאכל אדם כלל, כגון
 הטריא"ק וכיוצא בהן אע"פ שמוחר לקיימו אסור
 לאוכלו עד לאחר הפסח אע"פ שאין בו מן החמץ אלא
 כל שהו, ע"כ. ונראה דדיו המבושל בסממנים דלעיל,
 שהן מרים יותר מראש ולענה ודאי נפסל משתיית כלב
 קודם הפסח, והוי כחרכו קודם זמנו דמותר בהנאה
 לאחר זמנו. ואע"פ דכתבו תוס' פ' אין מעמידין בשם
 ר"י דדיו המבושל כיון נסך למאן דפסק דסתם יינוח
 אסור בהנאה לא שרי לכתוב באותו דיו. ואפי' רבינו
 חם דפסק סתם יינוח מותר בהנאה, נכון להחמיר משום
 דלפעמים נותן הקולמוס בפיו בעוד שיש עליו דיו,
 והוא נעשה מיין של נכרים ע"כ. וא"כ לפ"ז יש לנו
 להחמיר ג"כ בדיו של שכר בפסח מהאי טעמא, דהא
 מסיק אשירי וכן בשם הרב הברצלוני, דאסור באכילה

הגה"ה: מ"מ שמעין מחנה דהא מ"מ דיו המסול בשכר חסון נפסל
 מלאכול לכלב, דהא לא ק' היה אסור לשתותו. דהא שם שטיין
 שטיין באשמו"ז חמץ נגזר הוא, ולא על ידי הערומה וחיוב פלו מר, כן חמץ
 המסולות שנין מים סממנים ואשירי פ' אף עומק, ונכח חמץ נגזר חמץ
 פת חממה שעיששה ועדיין לאי היל ללכלב, נפרסת שם העתלה פסח,
 ע"כ.

ותדע דהא לא קאמר רבא חרכו לאחר זמנו דמותר
 בהנאה, אלא דוקא קודם זמנו משום דתו לא חל עליו
 האיסור, ונ"מ נמי לא חל עליה האיסור, אבל דיו דיין

Can a person use ink that is hamess? Simply it should be ok since it isn't edible even to a dog. Tosfot in Mas. AZ says a person shouldn't use ink made from נסך, wine poured by a non-Jew, because we are worried you may put it into your mouth. So here also why aren't we worried he may put the ink in his mouth (and eating is prohibited like the Rosh says)? When you eat accidentally it's not אחשביה.

Bottom line: אחשביה is only if done intentional not unintentional.

לבער (יג) [ה] אלא (לח) מבטלו בלבו ודיו: ט * י'חמץ שנתעפש (לט) קודם זמן איסורו ונפסל מאכילת הכלב או ששרפו באש (מ) (קודם זמנו) (ר"ן) ונחרך * עד שאינו ראוי לכלב (מא) או שיחדו לישיבה (מב) וטח אותו בטיט (מג) מותר לקיימו בפסח: י' (מד) דיו שהוא מבושל בשכר ששעורים

Maran writes (442:9) if hamess became inedible to the extent that even a dog wouldn't eat it, a person is allowed to keep it around on Pesah. This is only if it became inedible before Pesah started. Therefore, any medicine, cleaners or cosmetics which are inedible can be kept in the house on Pesah and does not need to be sold to a non-Jew.

משנה ברורה

צד: (מג) מותר לקיימו בפסח. וה"ה דמותר (על) בהנאה³ אבל באכילה אסור (עג) מדרכנן עד אחר הפסח ואע"ג דאכילה שאינה ראויה היא דהא נפסל לכל מ"מ כיון שהוא רוצה לאכול אסור דהא אחשביה⁴ ודוקא בזה דאחשביה (עג) אבל אם נפל * ממילא חמץ זה שנפסל מאכילת כלב לתוך המאכל אפילו רק ברובו אין לאסור לאכול אותו המאכל דהא חמץ זה הוא כעפרא בעלמא. ואלמוד"י שעושין

The Mishna Berura (43) brings down an opinion that holds this is only in regard to keeping it around, but if a person wants to eat such hamess it would be rabbinically prohibited. The reason behind this is, since this person is willing to eat it, he shows its edible to him and is therefore prohibited (אחשביה).

The Mishna Berura (43) does add, this is only regarding to eating, but if he wants to benefit from it in another fashion it would be permitted.

Based on everything we said it's not a problem.

מע"כ ידידי הנכבד הר"ה ג' ר' דובער ליווי
שליט"א.

הנה בדבר בורית מאלקאהאל שעושין מחלב. ואפן עשיית האלקאהאל הוא שמתחלה מבשלים החלב עם מיני עסיד. ומה שראוי לאכילת אדם מסליים משם. ואת החלק שאינו ראוי לאכילה מבשלים אותו בחתיכות מתכות וגעו עד שנעשה מזה אלקאהאל שהוא סם המות להרבה בע"ה. אם מותר להשתמש בבורית זה לנקות כלים. הנה אם אמת הדבר איני רואה בזה שום איסור. דרך לאכול דבר איסור שנפסל מלאכול לכלל אוסר הרא"ש בפסחים דף כ"א מהטעם דכיון דאיתו קאכיל ליה אסור. והוא מטעם אחשיבה כדאיתא במג"א סימן תמ"ב ס"ק ט"ו מתה"ד סימן קכ"ט. דמה"ס מתיר לכתוב בחוה"מ בדיו שמבושל בשכר שעורים דאף אם ישכח ויתן לתוך פיו הרי יהיה זה בלא כוונה לאכילה דליכא אחשיבה. וכן ורא שם בבאורי הגר"א. ובגני"ב תנינא חיריד סימן ג' מתיר מה"ס ה. באדאש"י שנעשה מלאג של הבורית ששם הוא חלב שנפסל מאכילת כלב ליתנו לעיסה לחמץ משום שכיוון שאינו אוכלו כמו שהוא אלא שנותנו להעיסה לתקנו ליכא סברת אחשיבה. וא"כ כ"ש שליכא אחשיבה לאוכל בזה שמנקה הכלים דאדאברה כשהוא אוכל אינו ראוי לנקות הכלים ולכן לע"ד אין לאסור לנקות בבורית שנעשה מאלקאהאל זה את הכלים. ואפילו לעשות לכתחלה האלקאהאל

יא. סבון רחצה שיש בו תערובת חמץ עם דברים חריפים, מותר להשהותו ולהשתמש בו בפסח מ"ז.⁶²

{ 6 }

ו. **שאלה.** סבונים, משחת שיניים, בשמים ותמרוקים, האם יש לחוש בהם משום חמץ בפסח.
תשובה. סבונים, משחות שיניים, משחות כלים וחומרי ניקוי, בשמים ותמרוקים, אינם ראויים לאכילה כלל, ואין בהם חשש חמץ בפסח, ומותרים בשימוש בפסח ואינם צריכים הכשר.

ואף משחת שיניים שפסולה מאכילת כלב מותר להשתמש בה בפסח. ואין לחוש שמא יבלע ממנה. שכיון שלא מכין לאכילה, לא שייך למימר מדאכליה אחשביה. וכן מבואר בדברי התרומת הדשן שהביא מרן בסימן תמ"ב סעיף י', שמותר לכתוב בדיו שהוא מבושל בשכר שעורים. וכתב בתרוה"ד שם, ולא חיישינן שיתן קולמוסו לתוך פיו כדרך הסופרים, דדוקא לאוכלו בכוונה אסור משום אחשביה. והובא במג"א שם ס"ק ט"ו. והוא הדין הכא, שאינו מכין לאכילה.

והוא הדין לענין שפתון (אודם) שנפסל מאכילת כלב, ונותנים אותו על השפתיים, (באופן שאין בעיה מצד צניעות), שאין לחוש בו משום חמץ בפסח, שאף שלפעמים נבלע עם האוכל, כיון שאין מכוונים לאכילה שרי, וכמו שנתבאר, ואין צריך לחזור-שיהא עם הכשר לפסח דוקא.

- Why are you allowed to use toothpaste, why aren't we worried you may swallow it?

Since he isn't intentionally eating it, it's not **אחשביה** and wouldn't be a problem even if he does swallow it.

Perfumes – Or Lesion (3:8:6) permits perfumes

Toothpaste – The Or Lesion (3:8:6) permits using toothpaste on Pesah even without a certification, since a person is not eating it. Even if he unintentionally swallows a little, since it is unintentional it is permitted. **Mouthwash** would be permitted as well (Rav Nissim Karelitz).

Chapstick – the Or Lesion permits this as well. Lipstick is also permitted. Flavored Chapstick may be prohibited since it is edible.

בשחת שיניים, או מה שקרוי מי-פה
 לשטיפת הפה ופולטים אותו מיד,
 ואינו ראוי לאכילה כלל מלפני פסח, מותר
 להשתמש בהם בפסח דמש"כ המג"א לגבי
 דיו "שנותן שלא בכונה" היינו שלא בכונה
 אכילה, וה"ה דברים הללו אין לו בהם כונה
 אכילה.

Toothpaste or mouthwash are permissible, even if you accidentally swallow it, because you don't intend to eat it.

Makeup – Any makeup would be permitted as well since a person is not eating it and only benefitting from it, Rav Nissim Karelitz (Hut Shani).

III. Medicine:

2. אגרות משה

ובדבר הרפואה שאתה צריך ליקח גם בפסח ואתה
 חושש אולי יש שם איזה חשש חמץ הנה
 מכין שהוא לרפואה הניתוח שעשו באבר פנימי
 פשוט שצריך ליקח אף אם היה ודאי חמץ ובעצם
 אף בלא סכנה אין חשש דכבר נבטל קודם הפסח
 משם אוכל, ואחשביה לא שייך בדבר שלוקח לרפואה
 דאף דברים מרים ומאוסים נוטלין לרפואה. ולכן
 אין לך מה לחשוש ותקח הרפואה כפי שאמר לך
 הרופא והשי"ת יתן שיהיה זה לרפואה.

Medicines – if a person is dangerously ill, he may take any sort of medication even including hamess ingredients. Rav Moshe Feinstein (OC 2:92) writes if someone is not feeling well, even if he isn't in danger, it would be permitted to take medicine which has hamess in the ingredients, as long as it isn't edible even for a dog. The reason he explains is, when someone takes something for healing purposes, he isn't showing it is edible (אחשביה) since he would even take something bitter for healing.

This Halacha is relevant to many products which we have that often contain Hametz, such as shoe polish, ink and makeup. Such products occasionally contain Hametz, but since there are wholly inedible, even for animals, one may have them in his possession and use them during Pesah. As long as a product was inedible for dogs before Pesah, it may be used on Pesah. This ruling applies to medicines, as well. If a medication contains Hametz but in its present form has no flavor, is meant to be swallowed and not chewed, and a dog would not want to eat it, then it is technically permissible to ingest the pill on Pesah, according to Sephardic custom. Nevertheless, one should only take such medication if he is sick.

בעניני תרופות וויסמינים

א. ולמעשה רפואות שמעורב בהם קמח וכדו' אין בהם טעם חמץ ונפסלו מאכילת כלב קודם פסח, מותר לחולה לבולעם, אם הם ודאי נפסלו מאכילת כלב, והיותר טוב אם אפשר לסדר שלא יהיה מעורב בהם כלל חמץ אף שמוחר מעיקר הדין, וכמו שמשדלים כמה מוועדות הכשרות. אמנם בחילה שיש בו סכנה חלילה להמנע.

3. שם

ה. תרופות לילדים שיש בהם טעם או טבליות המנופות בטעם, יש שהם עשויים מחמץ גמור והרי אינם נפסלים מאכילת כלב, ודרך לבדל קודם הפסח, ואם אסור לאוכלם אסור גם להחזיקם משום אסור כל יראה.
ו. ויטמינים שיש מהם שעשויים מנגט חיטה וכיוצ"ב, אין בהם היתר של חולה.
ז. תרופות לשימוש חיצוני, כגון זריקות, טיפות עיניים ואוזניים, לא שייך בזה אחשביה, ומותר להשתמש בהם בפסח.

Medicines that have flour in them are permissible, however if possible try to use KP products. Flavored medicine if they have hamess it would be a problem. Vitamins shouldn't have hamess in them. Creams, eye drops, ear drops, are permissible since you aren't eating it.

חכם עובדיה

טבליות וכדורים, נגד כאבי ראש וכדומה, אפילו אם יש בהם תערובת חמץ, (שמצוי שמייצרים אותך עם עמילן חיטה) אם טעמם פגום וכבר נפסלו מאכילת כלב קודם הפסח, ובולעים אותם כמות שהם, מותר להשתמש בהם בפסח.

ומכל מקום, מכיון שיש מקום להחמיר בתרופות כאלו, אין להקל להשתמש בהם אלא אם מדובר בחולה שחלה ממש (אף על פי שאין בו סכנה), או בכדורי הרגעה לזקוקים לכך וכדומה, אבל אם הוא מיחוש בעלמא, אין להקל. וכל שכן שאין להקל בזה בויטמינים וכדומה.

ובארץ ישראל מתפרסמת מטעם הרבנות הראשית רשימת תרופות שאינן מכילות חמץ, ולכתחילה צריך להשתמש רק בתרופות כאלו.

Kosher for Pesach Medications

Regarding pills and capsules with medication for headaches and the like, although they may contain Chametz mixtures (such as wheat starch and the like), if they are truly putrid and have become inedible for a dog before Pesach and they are swallowed as is, they may be used on Pesach.

Nevertheless, since there is room for stringency regarding such medications, only one who is truly ill (even if it is non-life-threatening) or those who require relaxants and the like should use them. However, if one merely has some minor aches and pains, they should not be used. One should certainly not act leniently regarding vitamins. Nowadays, there are kosher for Pesach vitamins and dietary supplements manufactured and one should use only these during Pesach.

In the United States as well as in Israel, there are various Kashrut organizations which publish lists of kosher for Pesach medications and it is preferable to use only these medications even in a place of illness.

One who has a mild headache and the like should use only medications that do not contain Hametz. Another example of this Halacha is tobacco and snuff, which occasionally contain Hametz but may nevertheless be used on Pesach since they are unsuitable for consumption even for dogs.

Likewise, one may, strictly speaking, use detergents and soaps that contain Hametz, since they are not fit for consumption for dogs. Nevertheless, since there are kosher for Pesah soaps available, it is preferable to use such soaps on Pesah. Certainly, however, if one is unable to obtain soap that is certified kosher for Pesah, he may use ordinary soap, since, as mentioned, it cannot be eaten even by dogs.

Summary: Products that contain Hametz but are unfit for consumption even for dogs may be used on Pesah. These include cosmetics, shoe polish, medicinal tablets, soap and snuff. Nevertheless, one should not take a pill containing Hametz unless he is sick. Moreover, when it is possible to obtain a product made without Hametz, it is preferable to do so.

The Shulhan Aruch (Orah Haim 442) rules that any Hametz product which is not suitable as food for a dog already before Pesah is entirely permissible and may be kept and used on Pesah. Therefore, all cosmetic products may be used on Pesah. Hacham Yitzhak Yosef (contemporary) writes in Yalkut Yosef that all housecleaning products, soaps and shampoos may be used on Pesah, and do not require certification for use on Pesah, since these products are not "Ra'ui La'achilat Keleb." Although some required these products to be certified kosher for Pesah, Rav Shlomo Zalman Auerbach (Jerusalem, 1910-1995) considered it a "joke" to certify such products kosher for Pesah, since they are inedible even for dogs, and thus are entirely permissible for use on Pesah.

Summary: All pills and tablets which have no taste, and are swallowed whole, may be used on Pesah, even if one's condition is not serious, and they do not require certification for use on Pesah. Medications that have a flavor, which the patient drinks, chews or sucks, require certification for use on Pesah. All cosmetic products, soaps, shampoos, detergents and housecleaning products may be used on Pesah, and do not require "kosher for Pesah" certification.

CLEANERS, COSMETICS AND MEDICINES ON PESAH

1. Maran writes (442:9) if hamess became inedible to the extent that even a dog wouldn't eat it, a person is allowed to keep it around on Pesah. This is only if it became inedible before Pesah started. Therefore, any medicine, cleaners or cosmetics which are inedible can be kept in the house on Pesah and does not need to be sold to a non-Jew.
2. The Mishna Berura (43) brings down an opinion that holds this is only in regard to keeping it around, but if a person wants to eat such hamess it would be rabbinically prohibited. The reason behind this is, since this person is willing to eat it, he shows its edible to him and is therefore prohibited (אחשביה).
3. The Mishna Berura (43) does add, this is only regarding to eating, but if he wants to benefit from it in another fashion it would be permitted.
4. **Dish soaps** - Rav Shlomo Zalman Auerbach based on the aforementioned, permits using dish soaps with alcohol on Pesah since he is not eating it and only benefitting from it. The same would apply to any cleaner that is known to be inedible to an animal would be permitted to use on Pesah.
5. **Perfumes** – Or Lesion (3:8:6) permits perfumes.
6. **Shampoo and body wash** – permitted, since he is not eating it and only benefitting from it.
7. **Toothpaste** – The Or Lesion (3:8:6) permits using toothpaste on Pesah even without a certification, since a person is not eating it. Even if he unintentionally swallows a little, since it is unintentional it is permitted. **Mouthwash** would be permitted as well (Rav Nissim Karelitz).
8. **Chapstick** – the Or Lesion permits this as well. Lipstick is also permitted. Flavored Chapstick may be prohibited since it is edible.
9. **Makeup** – Any makeup would be permitted as well since a person is not eating it and only benefitting from it, Rav Nissim Karelitz (Hut Shani).
10. **House cleaners** - permitted since a person is only benefitting from it and not eating it.
11. **Medicines – if a person is dangerously ill, he may take any sort of medication even including hamess ingredients.** Rav Moshe Feinstein (OC 2:92) writes if someone is not feeling well, even if he isn't in danger, it would be permitted to take medicine which has hamess in the ingredients, as long as it isn't edible even for a dog. The reason he explains is, when someone takes something for healing purposes, he isn't showing it is edible (אחשביה) since he would even take something bitter for healing.
12. The Hazon Ish (OC 116:8) as well permits it for a different reason, since his mind is on the ingredients that heals him and not on the hamess part of it. (according to the Hazon Ish its debatable if it would be a problem if the actual hamess heals as well.) Rav Nissim Karelitz (Hut Shani) writes if possible, try to use medicines without any hamess even though it's permissible regardless.
13. Most poskim write (Yehave Daat 2:60, Or Lesion 3:8:6) that this only applies to those who are sick even if they aren't dangerously sick. However, if a person is just uncomfortable and would like to take medicine, he should make sure it doesn't have any hamess ingredients included.
14. **Medicine with flavor (syrups)** – seemingly it would be prohibited since it has a good taste, and a person enjoys it somewhat. Rav Nissim Karelitz adds a person would have to remove these from the house as well.
15. **Vitamins** – Rav Nissim Karelitz writes if the vitamins have hamess ingredients it would be prohibited since the person taking it doesn't fall into the category of someone who is sick.
16. **Eye and ear drop** – Rav Nissim Karelitz permits it.